

ELŐSZÓ

MINDIG IS SZERETTEM A NEVEMET. AMIKOR AZ 1970-ES években kiskölyökként vitorlástáborba mentem, mindenki csak Trumpnak szólított. Büszke voltam rá, de nem azért, mintha a nevem a hatalommal és az ingatlanokkal fonódott volna össze (akkoriban a családomat Brooklynon és Queensen kívül még sehol sem ismerték), hanem azért, mert volt valami a hangzásában, ami a kedvemre volt: úgy éreztem tőle magam, mint egy harcedzett hatéves, aki semmitől sem riad meg. Aztán amikor az 1980-as években – ekkor már főiskolára jártam – a bácsikám, Donald egy sor manhattani épületét nevezte át maga után, a nevemmel kapcsolatos érzéseim kezdtek ambivalenssé válni.

Harminc évvel később, 2017. április 4-én egy Washingtonba tartó Amtrak vonat csendes kupéjában ültem, hogy családi vacsorán vegyek részt a Fehér Házban. Tíz nappal korábban kaptam a meghívót e-mailben. A két nagynéném, a nyolcvanesztendős Maryanne és a hetvenöt éves Elizabeth születésnapjára invitáltak. Az öccsük, Donald január óta lakott a Fehér Házban.

Miután megérkeztünk a Union állomásra, és megpillantottam a boltozatos mennyezetet és a fekete-fehér márványpadlót, elmentem egy férfi mellett, aki egy állványról kitűzőket árult. A kitűzőkön vörös vonallal áthúzva a nevem szerepelt. „DEPORTÁLJUK TRUMPOT!”, „KUKÁBA TRUMPPAL!”, „TRUMP EGY SARLATÁN!” Felvettem a nap szemüvegem, és meggyorsítottam a lépteimet.

Beszálltam egy taxiba és elindultam a Trump International Hotelbe, amely arra az éjszakára otthont adott a családomnak. Miután becsekkol-

tam a recepción, végigsétáltam a hallon, és felpillantottam az üvegezett mennyezet mögött elterülő kék égre. Az egymásba kapaszkodó mestergerendákról lecsüngő háromemeletes kristálycsillárok mindenfelé lágy fényt szórtak. Az egyik oldalon királykék, türkiz és elefántcsontszínű fotelek, illetve két- és többülékes kanapék álltak, a másikon pedig egy bár, előtte asztalokkal és székekkel; ide beszéltük meg a találkozót a bátyámmal. Arra számítottam, hogy a szálloda közönséges lesz, és mindent arany borít majd. Tévedtem.

Várakozásommal ellentétben a szobám is meglepően ízlésesnek bizonyult, noha mindenhol a saját nevem pillantott vissza rám. Egyszerűen mindenre rá volt írva: TRUMP sampon, TRUMP hajbalzsam, TRUMP papucs, TRUMP tusolósapka, TRUMP cipőtisztító, TRUMP varrókészlet, TRUMP fürdőköpeny. A hűtőből kivettem egy kis üveg TRUMP fehérbort, amit le is öntöttem a TRUMP torkomon, hogy egy kicsit serkentsem vele a TRUMP vérkeringésemet, és adjak egy lökést a TRUMP agyam örömközpontjának.

Egy órával később találkoztam a bátyámmal, Frederick Crist Trump III-mal, akit gyerekkorunk óta csak Fritznek hívok, és a feleségével, Lisával. Hamarosan a csapat többi tagja is csatlakozott hozzánk: a nénikém, Maryanne, aki Fred és Mary Trump öt gyermeke közül a legidősebb, nem mellesleg a szövetségi fellebbviteli bíróság köztisztviselőnek örvendő bírója; a bácsikám, Robert, a család kedvence, aki még Atlantic Cityben egy rövid ideig Donaldnak dolgozott, mielőtt az 1990-es évek elején megromlott a viszonyuk; Robert barátnője; a nénikém, Elizabeth, a középső Trump gyerek és a férje, Jim; az unokatestvérem, David Desmond (Maryanne egyetlen gyermeke, egyúttal a legidősebb Trump unoka) és a felesége; továbbá a nénikém néhány közeli barátja. Az egyetlen Trump rokon, aki nem lehetett ott az ünnepségen, az apám, ifjabb Frederick Crist Trump volt, a legidősebb fiú, akit mindenki csak Freddynek becézett. Ő ekkor már több mint harmincöt éve nem volt köztünk.

Amikor végre mind együtt voltunk, kimentünk a Fehér Házból értünk küldött biztonsági őrokhöz, majd mintha csak egy lacrosse-csapat tagjai volnánk, véletlenszerű elosztásban bezsúfolódtunk két kisbuszba. Az idősebb vendégek közül néhányan nem voltak teljesen elégedettek azzal, ahová kerültek. Senki sem érezte magát túl kényelmesen.

Azt kérdeztem magamtól, vajon miért nem küldtek a Fehér Házból egy limuzint, hogy legalább a nénikéim azzal utazhassanak.

Amikor tíz perccel később ráfordultunk a kapuhoz vezető útra, két további egyenruhás figura bukkant fel egy őrbódéból, hogy ellenőrizze a kocsik alját, mielőtt behajthattunk volna a kapun. Miután továbbmentünk, megálltunk egy kis biztonsági épület mellett a Keleti Szárny szomszédságában és kiszálltunk. Név szerint szólítottak minket, és le kellett adnunk a telefonunkat és a tárcánkat, majd át kellett mennünk egy fémdetektor alatt.

Miután bent voltunk a Fehér Házban, két-három fős kis csoportokban elindultunk a hosszú folyosókon. Az ablakokból a kertekre és a pázsitra nyílt kilátás, és néhány életnagyságú festmény mellett is elhaladtunk, amelyek a korábbi first ladyket ábrázolták. Egy percre megálltam Hillary Clinton portréja előtt. Azon tanakodtam, vajon hogyan történhetett meg mindez.

Korábban semmi okom nem lett volna arról álmodozni, hogy valaha is látogatást tehetek a Fehér Házban, és főleg nem ilyen körülmények között. Az egész meglehetősen szürreálisnak tűnt. Körbepillantottam. A hely kétségkívül fenséges és hivatalos benyomást keltett, én pedig mindjárt találkozni fogok a bácsikámmal, a férfival, akinek január óta ez az épület az otthona, és akit ekkor már nyolc éve nem láttam.

A folyosó árnyait magunk mögött hagyva megérkeztünk a Rózsakertbe, és megálltunk az Ovális Iroda előtt. A nagy franciaablakokon keresztül jól láttam, hogy odabent még tart a megbeszélés. Az alelnök, Mike Pence állt az egyik oldalon, míg vele átellenben a képviselőház elnöke, Paul Ryan, a szenátor Chuck Schumer és még vagy tucatnyi további kongresszusi tag és alkalmazott gyűlt Donald köré, aki az elnöki íróasztal, az úgynevezett „Resolute Desk”^{*} mögött foglalt helyet.

A jelenet a nagyapám egyik jellemző módszerére emlékeztetett, aki nek – akár a brooklyni irodájában, akár a queensi otthonában tartózkodott – mindig gondja volt rá, hogy azok, akik akarnak tőle valamit, körbeállják, miközben ő ülve maradt. 1985 őszén, egy évvel azután,

* A bútordarab az angol HMS *Resolute* hajóról kapta a nevét, amelynek maradványaiból készítették. Viktória királynő ajándékozta Rutherfordnak 1880-ban, és kevés kivétellel azóta is minden elnök ezt használja.

hogy egy szemesztert halasztottam a Tufts Egyetemen, én magam is elé járultam, és engedélyt kértem tőle, hogy visszatérhessek az egyetemre. Végigmért és azt mondta:

– Badarság. Miért is mennél vissza? Menj inkább kereskedelmi főiskolára, és utána helyezkedj el recepciósként.

– Azért szeretnék visszamenni, hogy megszerezsem a diplomám.
– Ezt valószínűleg kissé ingerülten mondhattam, mert a nagyapám szemé összeszűkült, és pár másodpercig úgy fürkészett, mint aki éppen újraértékeli a rólam kialakított véleményét. Aztán a szája gúnyos mosolyra húzódott, és felnevetett.

– Micsoda szemtelenség – mondta.

Pár perccel később a megbeszélés véget ért. Az Ovális Iroda egyszerű volt kisebb és kevésbé bensőséges annál, mint amilyennek elképzeltem. Az unokatestvérem, Eric és a felesége, Lara, akivel egyébként még nem találkoztam, az ajtó mellett álltak, úgyhogy megszólítottam őket.

– Helló, Eric. Az unokatestvéred vagyok, Mary.

– Tudom, hogy ki vagy – felelte.

– Hát, elég régóta nem találkoztunk – mondtam. – Utoljára talán, amikor még főiskolára jártál.

Vállat vont és annyit felelt:

– Lehet.

Ezzel odébb is sétált Larával az oldalán, akit elmulasztott bemutatni. Körbenéztem. Melania, Ivanka, Jared és Donny is megérkeztek, és mind ott álltak Donald mellett, aki ülve maradt. Mike Pence továbbra is olyan ábrázattal ólálkodott a helyiség másik felében, mint aki már csak félig van az élők között. Kissé olyan benyomást keltett, mint egy kellemetlen gardedám, akitől mindenki megpróbál minél messzebb kerülni.

Csak azért is felé pillantottam, hátha fel tudom venni vele a szemkontaktust, de egyszer sem nézett az irányomba.

– Elnézést kérek – szólalt meg derűs hangon a Fehér Ház fotósa, egy törekeny, fiatal, nadrágkosztümös lány. – Megtennék, hogy összeállnak egy fotóra, mielőtt felmegyünk az emeletre?

Elrendezett minket Donald körül, aki még mindig nem állt föl az asztaltól, aztán felemelte a fényképezőgépét.

– Egy, két, há’... Csííz!

Miután végeztünk a fotózással, Donald felállt, és a nagyapám bekeregetett fekete-fehér fotójára mutatott, ami az íróasztal mögötti kisasztalra volt felállítva.

– Maryanne, nem gondolod, hogy ez remek kép apáról?

Ugyanez a fotó volt kitéve a nagyszüleim házában is, a könyvtárszoba egyik asztalán. A képen a nagyapám még fiatalember volt, hátrasimított fekete hajjal, bajusszal, és olyan parancsoló tekintettel, amelyet egészen addig sosem láttam megreszketni, amíg be nem állt nála a demencia. Mindannyian vagy ezerszer találkoztunk ezzel a tekintettel.

– Talán anyáról is kitehetnél egy képet – vetette föl Maryanne.

– Remek ötlet – mondta Donald, de a válasz úgy hangzott, mintha ez magától sosem jutott volna az eszébe. – Valaki kerítsen egy fotót anyáról!

Eltöltöttünk még néhány percet az Ovális Irodában, és szép sorban mindenki kipróbálhatta, hogy milyen leülni az elnök íróasztala mögé. A bátyám még le is fotózott. Utóbb észrevettem a képen, hogy a nagyapám úgy figyel a háttérben a fotón, akár egy kísértet.

Az Ovális Irodán kívül aztán a Fehér Ház egyik történésze is csatlakozott hozzánk, majd továbbmentünk a második emeleten lévő elnöki rezidenciába, hogy a vacsora előtt még körbevezessenek bennünket. Amint felértünk az emeletre, átmentünk a Lincoln hálóba. Lopva bepillantottam, és meglepett, hogy az ágy melletti kisasztalon egy félig elfogyasztott alma hever. Miközben a történész mindenféle legendát mesélt arról, hogy mi minden történt ebben a helyiségben az évek során, Donald közbeszólt:

– Ez a hely azóta nem nézett ki ilyen jól, hogy George Washington lakott itt.

A történész túlságosan udvariasnak bizonyult ahhoz, mintsem felhívja a figyelmét arra a körülményre, hogy az épületet csak Washington halála után nyitották meg. A csapat ezután átvonult az úgynevezett Treaty Roomba, az elnök dolgozószobájába, majd onnan tovább az elnöki étkezőbe.

Donald a küszöbön állva mindenkit külön üdvözölt, mielőtt belépett volna. Én az utolsók közt kerültem sorra. Még nem is köszöntem neki, mindenesetre amikor megpillantott, meglepetten rám mutatott és azt mondta:

– Külön kértem, hogy te is itt legyél.

Gyakran mondott ilyesmit, hogy kedvére tegyen az embereknek, és megvolt az érzéke hozzá, hogy az alkalomhoz igazítsa az efféle megjegyzéseit, ami annál is nagyobb teljesítmény, mivel tisztában voltam vele, hogy nyilvánvalóan nem igaz, amit mond. Kitárta a karját, és életemben először átölelt.

Az első, ami feltűnt az étkezőben, a szépsége volt. Sötét, tökéletesre csiszolt fafelszínnek, kifinomult ízlésről árulkodó bútorozás és elrendezés, továbbá az ülésrendről tájékoztató kártyácskák és a menü (jégsaláta, krumplipüré – a Trump család kedvence – és wagyu marhaszelet) aprólékos, kézzel írt kalligráfiája. Miután helyet foglaltam, másodikként maga az ülésrend tűnt fel. A családomban az ülésrend mindig elég pontosan kifejezte, hogy ki milyen értéket képvisel, de nem bántam, ugyanis legalább azok közé kerültem, akiknek a társaságában kényelmesen érezhettem magam: a bátyám és a sógornóm, Maryanne mostohalánya és a férje mellé.

Mindegyik pincéernél volt egy-egy palack vörös- és fehérbor. Igazi bor, nem pedig TRUMP bor. Erre nem számítottam. Soha nem volt rá példa, hogy a családi összejöveteleken alkoholt szolgáltak volna fel. A nagyszüleim házában kizárólag kólát és almalevet fogyasztottunk.

A vacsora felénél jártunk, amikor Jared lépett be a helyiségbe.

– Odanézzetek! – mondta Ivanka és összecsapta a tenyerét. – Jared visszatért a közel-keleti útjáról.

Ezt úgy mondta, mintha nem láttuk volna korábban az Ovális Irodában tartott megbeszélésen. Jared odament a feleségéhez, sietve csókot nyomott az arcára, majd Donaldhoz hajolt, aki Ivanka mellett foglalt helyet. Pár percig halkan diskuráltak valamiről. Ezután Jared elhagyta az étkezőt. Senki mást nem köszöntött, még a nénikéimet sem. Amikor átlépett a küszöb felett, Donny felpattant a székéből, és úgy ügetett utána, mint egy izgatott kiskutya.

Miután kihozták a desszertet, Robert borospohárral a kezében szólásra emelkedett.

– Hatalmas megtiszteltetés, hogy az Egyesült Államok elnökének társaságában lehetünk – mondta. – Köszönöm, Elnök úr, hogy fogadott bennünket, és együtt ünnepelhetjük meg a nővéreink születésnapját.

Felidéztem magamban az utolsó alkalmat, amikor a család apák napja alkalmából összegyűjt a brooklyni Peter Luger Steak House-ban. Donald és Rob akkor is ugyanúgy egymás mellett ültek, ahogy most, egyenesen szemközt velem. Donald minden bevezetés nélkül Robhoz fordult és azt mondta:

– Nézd! – Kivillantotta a fogait, és a szájára mutogatott.

– Mi az? – kérdezte Rob.

Donald széthúzta az ajkait, és még határozottabban mutogatott.

Rob kezdett nyugtalanná válni. Fogalmam sem volt róla, hogy mire megy ki a játék, miközben szórakozottan kortyolgattam a kólámat.

– Nézd! – mondta Donald vicsorogva. – Mit gondolsz?

– Hogy érted? – Rob feszengése szinte már tapintható volt. Körbepillantott, hogy biztos lehessen benne, senki sem bámulja, majd suttogva megkérdezte: – Van valami a fogaim között? – Az asztalon lévő tejszínes spenót miatt lett volna oka számolni ezzel a lehetőséggel.

Donald abbahagyta a mutogatást, és ellazította az arcizmait. A tekintetébe költöző megvetés az egész kapcsolatuk történetét elég jól visszaadta.

– Kifehérítettem a fogaim – mondta. – Mi a véleményed? – kérdezte ezúttal szárazon.

Rob köszöntője után Donald ugyanolyan megvető pillantással méregette a testvérét, ahogy húsz évvel korábban a Peter Lugerben. Aztán egy diétás kólával a kezében tett néhány felszínes megállapítást a néni-kéim születésnapjáról, majd a menyére kezdett mutogatni.

– Itt van például Lara – mondta. – Hogy őszinte legyek, azt se tudtam, ki a franc lehet egyáltalán, de aztán Georgiában fantasztikus beszédet tartott a kampány alatt.

Lara és Eric ekkor már nyolc éve voltak együtt, úgyhogy Donaldnak legalább az esküvőjükön találkoznia kellett vele. Mégis úgy beszélt róla, mintha egészen addig tudomása sem lett volna a létezéséről, hogy a választásokat megelőző egyik nagygyűlésen szép dolgokat mondott róla. Tipikus Donald: a sztori, amit elmesél, fontosabb az igazságnál, amely utóbbi ráadásul bármikor feláldozható, ha ezt az árat kell megfizetni azért, hogy a sztori jobban eladható legyen.

Amikor Maryanne-ra került a sor, ő azt mondta:

– Szeretnék köszönetet mondani, amiért lehetővé tetted számunkra, hogy együtt ünnepeljük meg a születésnapunkat. Jó hosszú utat tettünk meg azóta, hogy Freddy egyszer egy fazék krumplipürét borított Donald fejére, mert sokat pimaszkodott. – A krumplipürés eset felidézésén mindenki jót derült, mindenki, kivéve Donaldot, aki szorosan összefűzte a karját, és morcosan nézett maga elé. Láthatóan ugyanúgy felkavarta a dolog, mintha még most is ugyanaz a hétéves kölyök lenne. Mintha még most is ugyanúgy át kellene élnie a régi megaláztatást.

Az unokatestvérem, Donny, miután visszatért a folyosóról, ahová Jared után szaladt ki, külön felszólítás nélkül magához ragadta a szót. Ahelyett azonban, hogy a nénikéimet köszöntötte volna, gyakorlatilag egy kampánybeszédet rögtönzött:

– Múlt novemberben az amerikai emberek valami különlegesnek válhattak tanúivá. Olyan elnökre szavaztak, akiről tudták, hogy megérti a gondjaikat. Jól látták, hogy elnökük milyen nagyszerű családból származik, és azt is tudták, hogy ugyanazokat az értékeket vallja, amelyeket ők is. – A bátyámra pillantottam, és felvontam a szemöldököm.

Intettem az egyik pincérnek.

– Kérhetnék még egy kis bort? – kérdeztem.

A pincér sietve visszatért. Ezúttal is két palack volt nála, és megkérdezte, hogy melyiket szeretném.

– Fehéret legyen szíves – mondtam.

Miután végeztünk a desszerttel, mindenki felállt az asztaltól. Csupán két óra telt el azóta, hogy beléptünk az Ovális Irodába, de a vacsora máris véget ért, és eljött az ideje, hogy távozzunk. Az elejétől a végéig nagyjából kétszer annyi ideig voltunk a Fehér Házban, mint amennyit valaha eltöltöttünk a nagyszüleinknél hálaadásakor vagy karácsonykor, de a látogatásunk még így is rövidebbnek bizonyult, mint amihez két héttel később Kid Rocknak, Sarah Palinnek és Ted Nugentnek lesz szerencséje.

Valaki felvetette, hogy mindenkinek külön kellene fotózkodnia Donalddal, az viszont nem merült fel, hogy esetleg azokkal is külön fotó készüljön, akik miatt egyáltalán összejöttünk. Amikor rám került a sor, Donald a fényképezőgép felé mosolygott, és derűsen feltartotta a hüvelykujját, de elég közel álltam hozzá, hogy a mosolya mögött megpil-

lantsam a fáradságot. Úgy tűnt, komoly erőfeszítésébe telik fenntartani a vidámság látszatát.

– Ne hagyj, hogy elintézzenek – mondtam neki, miközben a bátyám elkészítette a fotót. Mindez nem sokkal azután történt, hogy az első nemzetbiztonsági tanácsadóját botrányos körülmények között elbocsátották az állásából. Ekkor már megmutatkoztak az elnökségén az első repedések.

Donald kissé előretolta az állkapcsát és kivillantotta a fogait. Egy pillanatra úgy nézett ki, mintha a nagyanyám kísértete lett volna.

– Nem fognak elintézni – mondta.

Amikor Donald Trump 2015. június 16-án bejelentette, hogy beszáll az elnökségért folytatott versenybe, nem igazán vettem komolyan. Sőt azt sem hittem, hogy ő maga komolyan venné a dolgot. Úgy véltem, hogy csak egy kis extra reklámot akar csinálni a brandjének. Korábban is voltak már hasonló húzásai. Amikor aztán elkezdett egyre meggyőzőbben szerepelni a közvélemény-kutatásokban – és talán Vlagyimir Putyintól is kapott némi bátorítást arra vonatkozóan, hogy Oroszország szívesen látná őt győztesként –, hirtelen már nem is tűnt tréfának az elnöki szék megszerzése.

– Bohóc – mondta a nénikém, Maryanne, amikor egyszer együtt ebédeltünk. – Ez sosem fog összejönni.

Egyetértettem vele.

Megtárgyaltuk, hogy tévés szereplőként és üzletemberként is leáldozóban a csillaga, és hogy ilyen háttérrel biztosan nem lehet esélye.

– Elhiszi egyáltalán valaki, hogy egyedül csinálta meg a szerencsés-jét? – kérdeztem. – Tulajdonképpen mit tud felmutatni? Mit ért el, amit csakis magának köszönhetne?

– Nos – mondta Maryanne olyan száraz hangon, mint a Szahara homokja –, azt nem vitathatod el tőle, hogy ötször is csödeljárást kért.

Amikor Donald az amerikai szerhasználat problémája kapcsán apám alkoholizmusával példálózott, és a választók szimpátiájának elnyerése érdekében azt hangsúlyozta, hogy apámmal szemben ő maga mennyire tartózkodik mindentől, ami függőséget okozhat, mindketten méregbe gurultunk.

Amikor bejelentette, hogy beszáll az elnökjelöltségért folytatott versenybe, úgy véltük, hogy a beszédében kiütköző, alig leplezett rasszizmus rövid úton lenullázza az esélyeit, ám ebben is csalódnunk kellett, amikor ifjabb Jerry Falwell és más fehér protestáns vallási szereplők a támogatásukról biztosították. Maryanne-t, aki ekkor már öt évtizede elkötelezett katolikus volt, rettentően bosszantotta a dolog.

– Mi a fene esett ezekbe? – kérdezte. – Donald kizárólag akkor megy templomba, ha egy tévéstáb is arra jár, hogy felvegyék. Megáll az ész! Hiszen neki nincsenek elvei. Egyetlenegy sem!

Donald semmi olyasmit nem adott elő a kampánya során – kezdve a külügyminiszter, egyúttal a jó eséllyel valaha volt legfelkészültebb elnökjelölt, Hillary Clinton becsméréseivel (akit emlékezetes módon „undok nőszemélynek” bélyegzett), egészen addig, hogy Serge Kovalcskinak, a *The New York Times* Pulitzer-díjas újságírójának végtagsorvadásán gúnyolódott –, ami meglepetést keltett volna. Ami azt illeti, ilyenkor mindig eszembe jutottak azok a közös családi összejövetelek, amikor vacsora közben ostoba teheneknek titulálta a nőket, illetve vesztesnek nevezte az egyébként nála többnyire nagyobb befolyással rendelkező és sikeresebb férfiakat; ezekhez a tirádákhoz többnyire a nagyapám, Maryanne, Elizabeth és Robert is vígan csatlakozott. A Trump családban mindig is megszokott volt ilyen hangnemben beszélni másokról. Ami viszont meglepett, hogy nagyon úgy tűnt, mindez nemcsak a négy fal között, de a kampányban, az egész ország nyilvánossága előtt is működhet.

Aztán megtörtént, amire eredetileg senki sem számított: ő lett a párt elnökjelöltje. Mindaz, amiről úgy véltem, hogy lehetetlenné teszi ennek bekövetkeztét, mintha csak növelte volna vonzerejét a szavazótábor előtt. Még mindig nem aggódtam, hiszen biztos voltam benne, hogy soha nem fogják megválasztani, ugyanakkor nyugtalanított, hogy egyáltalán lehetőséget kapott a megmérettetésre.

2016 nyarának végén fontolóra vettem, hogy nyilvánosságra hozom azokat az okokat, amelyek miatt Donald teljes mértékben alkalmatlan a legfelsőbb közhivatal ellátására. Addigra már az egyik utolsó akadályt, a Republikánus Párt közgyűlését is sikerrel vette, sőt az sem rontott az esélyein, hogy felszólította „a Második Alkotmánymódosításban hívó-

ket” arra, hogy lépjenek fel Hillary Clinton ellen.* Még a Khizr és Ghazala Khan elleni kirohanása sem nyomott sokat a latban, akiknek fia, Humayun az amerikai hadsereg tisztjeként hunyt el Irakban. Amikor a felmérésekben megkérdezett republikánus szavazók többsége még azt követően is őt támogatta, hogy napvilágot látott a hírhedt *Access Hollywood* hangfelvétel,** már tudtam, hogy helyes döntést hoztam.

Kezdtém úgy érezni, mintha a saját családom történetét látnám ismét kibontakozni a nagy nyilvánosság előtt, ezúttal Donalddal a főszerepben. Donald a kampány során egyre emelte a tétet, ahogy egykor az apám is tette, és közben lényegében minden botrányt sértetlenül megúszott – sőt olykor még elismerést is kapott értük –, és az sem vált a kárára, hogy sokszor durván, felelőtlenül és elítélendő módon viselkedett. *Ez nem történhet meg még egyszer*, gondoltam. Csak sajnos éppen ez történt.

A média elmulasztotta észrevenni, hogy a gyerekeit, a vejét és a jelenlegi feleségét leszámítva az egész kampány alatt Donald családjának egyetlen tagja sem szólt egy szót sem. Maryanne elmondása szerint szerencsésnek érezte magát, hiszen szövetségi bíróként muszáj volt fenntartania a függetlenségét, így aztán nem is kommentálhatta volna a botrányokat. Közben nagyon is elképzelhető, hogy Donald nővéreként és köztisztviselőként álló bíróként talán ő volt az egyetlen ember az országban, akinek mégiscsak számított volna a szava, ha esetleg úgy dönt, ország-világ előtt világossá teszi, hogy az öccse egyértelműen alkalmatlan a legfelsőbb hivatalban viselt tisztségre. Neki azonban megvoltak a maga titkai, amelyekkel nem akart előhozakodni, úgyhogy nem voltam teljesen meglepődve, amikor a választás után megjegyezte, hogy a „családi kötelék” miatt végül ő is a bátyjára szavazott.

Mindenki számára súlyos kihívást jelentett a Trump családban felnőni, különösen, ha Freddy gyermekének született. Én bizonyos tekintet-

* A második alkotmánymódosítás a fegyverviselés jogára vonatkozik; Donald Trump burkoltan egy Clinton elleni merényletre szólította fel a híveit.

** A hangfelvételen Donald Trump Billy Bush tévés műsorvezetővel beszélget, és többek közt a következőket árulja el az udvarlási szokásairól: „I don't even wait. And when you're a star, the let you do it. You can do anything... Grab them by the pussy.” [Nincs mire várni. Ha sztár vagy, úgyis bármit megengednek. Bármit megtehetsz... Egyszerűen csak meg kell ragadni a puncijukat.]

ben rendkívül szerencsésnek mondhatom magam, hiszen kiváló magániskolákba jártam, és egész életemben első osztályú egészségbiztosítást tudhattam a magaménak. Ugyanakkor a családukban kezdettől fogva belénk nevelték, hogy valójában nélkülözésben élünk, és ezt a meggyőződést Donald kivételével mindannyian el is fogadtuk. Miután a nagyapám, Fred Trump 1999-ben elhunyt, kiderült, hogy apámat teljes egészében kitörölte a végrendeletéből, mintha a legidősebb fia soha nem is létezett volna. Emiatt aztán bíróságra mentem. Részben ezért is éreztem később úgy, hogy ha felszólalnék a nagybátyám ellen, akkor csak annyit érnék el, hogy egy sértődött, az örökségből kiforgatott unokahúgnak állítanak be, akit kizárólag a könnyű pénzszerzés motivál, illetve esetleg az, hogy bosszút álljon a család többi tagján.

Ahhoz, hogy megértsük, miként kerülhetett Donald – illetve miként kerülhettünk mindannyian – oda, ahol most vagyunk, egészen a nagyapámig és az ő elismerésért folytatott harcáig kell visszamennünk. Az ő küzdelme és szükségletei vezettek oda, hogy végül Donaldból is gátlástalan személyiség váljon, s egyúttal olyan önbizalomra tegyen szert, amellyel elrejtheti patológikus gyengeségeit és a mélyben megbúvó bizonytalanságát.

Amikor Donald felnőtt, arra kényszerült, hogy önmaga rajongójává váljon. Először is azért, mert azt akarta, hogy az apja elhiggye, jobb és megbízhatóbb fiú, mint Freddy; másrészt azért, mert Freddy ugyanezt követelte meg tőle; harmadrészt pedig azért, mert szép lassan ő maga is elhitte a körülötte kialakult felhajtást, noha paradox módon a lelke mélyén folyamatosan gyanította, hogy ezzel senki más nincs így rajta kívül. A választás idején Donald már minden egyes kihívásra, ami megpiszkálta a saját felsőbbrendűségébe vetett hitét, kizárólag dühből és indulattal tudott reagálni, ugyanakkor sikerült olyan mélyre temetnie magában saját félelmeit és sebezhetőségét, hogy még csak tudomást sem kellett vennie ezek létezéséről. És ez azóta is így van.

Az 1970-es években, amikor a nagyapám egy ideje már Donaldot tekintette a fiai közül a befutónak, vagyis a leendő trónörökösnek, aki kiérdemelte a támogatását, a New York-i média ráugrott a sztorira, és nekilátott, hogy a maga módján tovább fokozza a Donald körüli, min-

den valós tartalmat nélkülöző hírverést. Az 1980-as években aztán ebbe a bankok is beszálltak, és mindenféle kontroll nélkül kezdtek hitelezni a vállalkozásaihoz. Később az egyre bizonytalanabb kimenetelű üzletei finanszírozására való hajlandóságuk (idővel kifejezett óhajuk) nyilvánvalóan abból a reményből fakadt, hogy talán visszanyerhetnek valamennyit a veszteségeikből.

Egy évtizednyi bukdácsolást követően, amikor Donaldot folyamatosan visszahúzták a saját csődjei, és az üzleti tevékenysége lényegében arra korlátozódott, hogy a steaktól a vodkáig gyakorlatilag bármihez a nevét adta, Mark Burnett tévéproducer adott neki egy újabb esélyt: ez volt a *The Apprentice*, avagy *A gyakornok*. A műsor arra az imázsra épült, mely szerint Donald valójában nemcsak sikeres, de rendkívül rámenős és határozott üzletember volt. Ennek a mítosznak az alapjait öt évtizeddel ezelőtt még a nagyapám teremtette meg, és bármennyire is ellentmondtak neki a tények, valahogy mégis – ráadásul lényegében változatlan formában – túlélte az új évezredig. Mire Donald 2015-ben bejelentette az indulását az elnöki székért a Republikánus Párt színeiben, az amerikai népesség jelentős hányada fenntartások nélkül elhitte ezt a mesét.

Azokat a hazugságokat, csúsztatásokat és olykor egyenesen hagymázás elképzeléseket, amelyek azt hivatottak összegezni, hogy kicsoda is a bácsikám, a Republikánus Párt és a fehér protestáns keresztény közösség vezetői egészen a mai napig lelkesen ismételtetik. Akadnak köztük olyanok, akik alighanem tudják, hogy mi az igazság, mint például a párt szenátusi frakcióvezetője, Mitch McConnell; aztán akadnak igazi hívek is, mint Kevin McCarthy képviselő vagy Mike Pompeo külügyminiszter és William Barr igazságügyi miniszter; és rengetegen vannak még, akik így vagy úgy kiveszik a részüket a hazug látszat fenntartásából.

A Trump testvérek egyike sem úszta meg lelki sérülések nélkül a szociopata nagyapám közelségét és a nagyanyám testi és mentális kálváriáját, de biztosan kijelenthető, hogy a bácsikám, Donald, továbbá az apám, Freddy kapta a legmélyebb sebeket. Ahhoz, hogy pontos képet alkothassunk Donald személyiségéről, pszichopatológiájáról és a viselkedése mozgatórugóiról, a családunk történetéhez kell fordulnunk.

Az elmúlt három évben számtalan szakértőt, karosszékekben ücsörgő pszichológust és újságírót láttam, akik kudarcot vallottak a rejtély megfejtésében. Ugyanis az olyan frázisok, mint a „rosszindulatú narcisztikus személyiség”, a „narcisztikus személyiségzavar”, amelyekkel Donald sokszor bizarr és még önmagának is ellentmondó magatartását igyekeztek leírni, pontatlanok. Nincs persze kifogásom az ellen, hogy Donaldot narcisztikusnak nevezzék – hiszen a *Mentális Betegségek Diagnosztikai és Statisztikai Kézikönyvében* (DSM-5) felsorolt mind a kilenc kritériumnak megfelel –, ezzel azonban nem jutunk előrébb a probléma mélyebb megértésében.

A doktori fokozatomat klinikai pszichológiából szereztem a Derner Institute-ban, és a disszertációmhoz folytatott kutatásaim során egy évet töltöttem a Manhattani Pszichiátriai Központban, egy állami intézetben, ahol a legsúlyosabb betegségektől szenvedő, leginkább sérülékeny pácienseket igyekeztünk megfelelően diagnosztizálni, kiértékelni, illetve megfelelő kezelésben részesíteni. Éveken át tartottam kurzusokat a graduális képzésben résztvevők számára többek közt a trauma, a pszichopatológia és a fejlődéslélektan témakörében, és a függőségekre specializált körzeti orvosként terápiás gyakorlatot is folytattam, és számtalan pszichológiai tesztet elvégeztem.

Ezek a tapasztalatok többször is világosan megerősítették számomra, hogy a diagnózisok sohasem légyüres térben születnek. Vajon Donaldnak vannak olyan tünetei, amelyekről esetleg nincs tudomásunk? Vannak esetleg olyan mentális betegségek, amelyek képesek jobban megmagyarázni a viselkedését? Talán igen. Lehet például érvelni amellett, hogy az antiszociális személyiségzavar kritériumainak is megfelel, amelynek legdurvább formáját a szociopátiával szokás azonosítani, de ami összefügghet a bűnözésre való krónikus hajlammal, az arroganciával és mások jogainak semmibe vételével is. Léteznek esetleg ezek mellett további társbetegségei? Lehetséges. Donald esetében a dependens személyiségzavar gyanúja is felmerül, amelynek fő jellemzője, hogy az illető képtelen az önálló döntéshozatalra, illetve képtelen felelősséget vállalni a tetteiért, továbbá kényelmetlenül érzi magát egyedül, és bármit megtenne azért, hogy elnyerje mások támogatását. Vannak esetleg további tényezők, amelyeket számításba kellene venni? Mindenkép-

pen. Donaldnak valószínűleg évtizedek óta súlyos és diagnosztizálatlan tanulási problémái vannak, amelyek nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy képtelen megfelelően feldolgozni az új információkat. Azt is rebesgetik, hogy naponta tizenkét diétás kólát is elfogyaszt, és nagyon keveset alszik. Lehetséges, hogy szerfüggő (a szer ebben az esetben a koffein), és emiatt alvászavara alakult ki? Az étrendje kétségkívül ropogant egészségtelen, a testedzés pedig gyakorlatilag sosem volt rá jellemző – mindkét körülmény hozzájárulhat már meglévő rendellenességei súlyosbodásához.

Tény, hogy Donald patológiája meglehetősen összetett, és a viselkedése is eléggé megmagyarázhatatlan ahhoz, hogy a megfelelő és átfogó diagnózis felállításához egy sor olyan pszichológiai és neuropszichológiai teszt elvégzésére volna szükség, amelynek önként sohasem vetné alá magát. Jelenleg nincs rá lehetőségünk, hogy kiértékeljük a hétköznapi működését, mivel a Nyugati Szárnyban lényegében a világtól elzártan él – mintha csak egy szanatóriumba került volna. Nem mellesleg a felnőtt élete nagyobb részét ilyen körülmények között töltötte, így aztán a kívülállóknak nincs lehetőségük megítélni, hogy miként viselkedne – vagy egyáltalán képes volna-e túlélni – a való világban.

Amikor a nagynéném 2017-ben tartott születésnapjára összejövetele után mindannyian beálltunk a kötelező fotózáshoz, jól láttam, hogy Donald olyan stresszhatás alatt van, amit feltehetőleg nem élt át korábban. Mivel a rajta lévő nyomás az elmúlt három évben egyre csak nőtt, illetve az ország irányításához szükséges tulajdonságok és a feladatra való alkalmatlansága közötti szakadék is egyre szélesedett, tévképzetei még a korábbiaknál is erőteljesebben kiütköztek.

A stabilan működő gazdaságnak és az elhúzódó válságok hiányának köszönhetően többségünk – de korántsem mindannyian – egészen mostanáig védve érezhettük magunkat patológikus viselkedése legveszedelmesebb következményeitől. Csakhogy a félrekezelt COVID-19-járvány, a gazdasági hanyatlás okozta szorongás, az egyre fokozódó és politikai alapon létrejövő társadalmi ellentétek – amelyeket Donald megosztásra törekvő politikája is szít –, illetve az országunk jövőjét il-

lető totális és egyre elviselhetetlenebb bizonytalanság együttesen olyan katasztrófák sorát idézheti elő, amelyek kezelésére a nagybátyámnál alkalmatlanabb ember talán nincs is a világon. Ehhez a feladathoz ugyanis határozottságra, erős jellemre, a szakértők meghallgatására, felelősségvállalásra és az esetleges hibák beismerésére volna szükség. Donaldnak kétségkívül van érzéke ahhoz, hogy a számára kedvezőtlen helyzeteket hazugságokkal, ferdítésekkel és zavarkeltéssel leplezze, ám mindez mostanra inkább a teljes tehetetlenségben ölt testet, ami a minket fenyegető tragédiák fényében különösen szembeötlő. A jelenlegi katasztrófa minden képzeletet felülmúló és feltehetően szándékos félrekezelése olyan következményekkel járt, és olyan vehemens kritikát vont maga után, amelyben korábban sosem volt része, ám végül ez is csak ahhoz vezetett, hogy még a megszokottnál is ellenségesebben viszonyuljon a környezetéhez. Kisstílű bosszút igyekszik állni mindenkin, akin csak tud, többek közt a létfontosságú támogatások visszatartásával, amelyekkel pedig az egészségügyi dolgozók megfelelő védőfelszerelését lehetne finanszírozni, illetve azzal, hogy nem hajlandó elegendő lélegeztetőgépet biztosítani azoknak az államoknak, amelyeknek a kormányzói nem álltak be a talpnyalók sorába.

A Mary Wollstonecraft Shelley művéből forgatott 1994-es *Frankenstein* filmben a szörnyeteg azt mondja: „Már egyetlen élőlény együttérzéséért is hajlandó volnék békét kötni az emberiséggel. Olyan szeretet árad bennem, amit el sem hinnél, és olyan gyűlölet, amit elképzelni sem tudsz. Ha nem elégíthetem ki az egyiket, hát majd eleget teszek a másoknak.” Miután ezt a részletet idézte, Charles P. Pierce a következőket írta az *Esquire*-ben: „Donald Trumpot nem kínozzák kétségek azt illetően, hogy miféle világot teremt maga körül. Büszke a szörnyetegére. Dicsőséget lát annak haragjában és pusztításában, s miközben nem tudja elképzelni annak szeretetét, tiszta szívvel hisz a gyűlöletében. Ő maga a lelkiismeret nélküli Frankenstein.”

Mindez csak még inkább igaz lett volna Donald apjára, Fredre, hozzátéve, hogy volt köztük egy döntő különbség: Fred ugyanis éppen a szörnyetegével – az egyetlen gyermekével, aki számított neki valamit – való kivételezés miatt vált képtelenné arra, hogy szeresse őt. Végül aztán Donald számára már egy szemernyi jó érzés sem maradt, és nem

tapasztalt meg mást, csupán saját sóvárgását arra, hogy szeressék. A harag, ami ennek hiányában növekedésnek indult benne, idővel minden mást árnyékba borított.

Amikor Rhona Graff, aki hosszú időn keresztül dolgozott Donald portásaként, meghívót küldött nekem és a lányomnak a New York-i eredményváróra a választás estéjén, visszautasítottam. Úgy gondoltam, hogy nem leszek képes elrejtetni a Clinton győzelmének bejelentését követő megkönnyebbülésemet, és nem akartam udvariatlan lenni. Aztán másnap reggel 5 órakor, alig néhány órával azután, hogy már mindenki biztosra vette az ellenkezőjét, ugyanúgy lesújtva járkáltam a házamban, ahogy rajtam kívül még milliók; csak hogy az én traumám jóval személyesebb természetű volt. Számomra azon a napon 62 979 636 szavazó arról hozott döntést, hogy az egész országot a súlyosan diszfunkcionális családom gigantikus verziójává változtassa.

A választást követő egy hónapban kényszeresen követtem a híreket. Folyamatosan a Twitteren görgettem, és a szorongástól képtelen voltam bármi egyébgel foglalkozni. Noha Donald húzásai közül semmin sem lepődtem meg igazán, az mégis felkészületlenül ért és letaglózott, hogy milyen sebességgel és milyen mértékben képes azonnal mindent rossz irányba terelni – kezdve azzal, hogy hazudott a beiktatására összegyűlt tömeg létszámáról; hogy arról panaszkodott, milyen igaztalan bírálatok érték a számtalan környezetvédelmi intézkedés visszavonása miatt; hogy megtámadta az egészségügyi reformot, hogy ezzel több millió embert foszson meg a megfizethető egészségbiztosítás lehetőségétől;* és hogy nyilvánvalóan rasszista indíttatásból elrendelte a muszlimok beutazásának megtiltását. Már egy apróság – ha csak megláttam Donald arcát, vagy meghallottam a hírekben a saját nevem – is elegendő volt ahhoz, hogy visszakerüljek abba az időszakba, amikor apám szép lassan elsorvadt, és végül belepusztult nagyapám kegyetlenségébe és megvetésébe. Apám negyvenkét esztendősen hunyt el, én pedig tizenhat voltam, amikor elveszítettem. Donald kegyetlenségének iszo-

* Az úgynevezett „Affordable Care Act”, amelyet még 2010-ben fogadott el a törvényhozás, és aztán fokozatosan lépett életbe. Obama elnökségének egyik fő vállalása volt az állami társadalombiztosítás megteremtése; idővel a nyilvánosságban nem véletlenül „Obamacare”-ként hivatkoztak rá.

nyatát csak fokozta az a körülmény, hogy a tettei immár az Egyesült Államok hivatalos politikájának számítottak, és milliók életére gyakoroltak közvetlen hatást.

Donald számára mindig is az a megosztottság jelentette a természetes közeget, amelyet a nagyapám teremtett a Trump családban, és a megosztottság azóta is az ő javát szolgálja, miközben mindenki más csak a kárát látja. Ez a közhangulat egyre mélyebbre rántja az országot, ahogy egykor az apámat is felemésztette; mindannyiunkat eltorzít, kivéve Donaldot, aki eközben ugyanolyan marad, amilyen mindig is volt. A megosztottság csökkenti a jóindulatra való képességünket és a megbocsátásba vetett hitünket; nem véletlen, hogy ezek az eszmék soha nem bírtak számára komoly jelentéssel. A kabinetje és a pártja teljeséggel magáévá tette a sérelmi politizálást, és azt a meggyőződést, hogy a választás eredménye az égvilágon mindenre felhatalmazást ad neki. Ami még rosszabb, hogy Donald, akinek fogalma sincs a történelemtől, az alkotmányosságtól, a világpolitikától vagy a diplomáciától (ha már itt tartunk, tulajdonképpen semmiről), és soha nem is volt rákényszerülve, hogy számot adjon a tudásáról, az országunk szövetségeseit és saját szociális programjainkat kizárólag a pénz prizmáján keresztül képes szemlélni, éppúgy, ahogy az apja tanította rá. A kormányzás költségeire és hozadékaira kizárólag anyagi összefüggésben képes tekinteni, mintha az államkincstár nem volna egyéb, mint a saját malacperselye. Számára minden egyes elköltött dollár veszteséget, minden megspórolt dollár nyereséget jelent. Az obszcén bőség közepette ott áll tehát valaki, aki a hatalom minden eszközét és a helyzetéből fakadó minden előnyt csakis a további személyes gyarapodására, illetve bizonyos esetekben a közvetlen családtagjai, cimborái és csatlósai helyzetbe hozására és megsegítésére képes használni. Ami pedig a többieket illeti, rájuk kár is szót vesztegetni; Donald pontosan úgy irányítja az országot, ahogy a nagyapám irányította a családunkat.

Elképesztő, hogy miközben az elmúlt ötven évben Donaldot folyamatos médiafigyelem kísérte, szinte semmiféle kritika nem érte a tevékenységét. Habár jellemhibáira és megütközést keltő viselkedésére olykor azért a nyilvánosság is felfigyelt, az emberek általában ilyenkor is csak viccelődtek rajta, és kevés erőfeszítést tettek annak megértésére,

vajon miként válhatott belőle az, aki, és miként lehetséges, hogy nyilvánvaló tehetségtelensége és folyamatos kudarcai ellenére világéletében sikerült felfelé bukni.

Donald bizonyos értelemben mindig is zárt osztályon élte az életét, ahol sosem kellett szembesülnie saját korlátaival, ahogyan soha nem kellett semmiért a saját erejéből megküzdenie. Soha nem követeltek tőle elkötelezett és kemény munkát, és nem számított, hogy milyen fiaskók fűződtek a nevéhez, még azok után is szinte megmagyarázhatatlan elismerés jutott neki osztályrészüil. Ma a Fehér Ház jelenti számára azt a zárt osztályt, amelynek falai megóvják saját katasztrófáitól és azok következményeitől, itt ugyanis a saját híveiből és az őt ajnározókból verbuvált csapat minden bejelentését tapsal ünnepli, és nem melleleg a büntetőjogi kérdéseket is felvető nemtörődömségét oly mértékben igyekszik normálisnak feltüntetni, hogy szinte már a kritikus nyilvánosság is megszokta a napról napra súlyosbodó határátlépések botránját. Most azonban a tét minden eddiginél nagyobb: szó szerint élet-halál kérdésről van szó. A korábbiaktól eltérően Donald kudarcait immár nem lehet véka alá rejteni, nem lehet többé úgy tenni, mintha minden rendben volna. Ezek következményei ugyanis ma már mindannyiunkat fenyegetnek.

Habár a nénikéim és bácsikám máshogy vélik majd, nem azért írtam meg ezt a könyvet, hogy pénzt szerezzek vele, vagy mert a bosszúvágy hajtott. Ha ez lett volna a szándékom, akkor már évekkel ezelőtt előálltam volna a családunk történetével, amikor még senki nem sejtette, hogy Donald, a sorozatos csődeltjárásokban jeleskedő üzletember egy napon egészen a Fehér Házig juthat; ráadásul ekkor még jóval könnyebb dolgom lett volna, hiszen a bácsikám nem volt abban a pozícióban, hogy a bírálóit és a vészharangot kongatókat, illetve a belső információkat kiszivárogtatókat fenyegetse és veszélyeztesse. Az elmúlt három év eseményei azonban nem hagytak más választást a számomra, és arra jutottam, hogy nem hallgathatok tovább. Mire ez a könyv megjelenik, addigra már több százezer ember életét áldozták fel Donald gögijének és tudatos mulasztásainak oltárán. Ha ezek után a második ciklusát is kitöltheti, akkor búcsút vehetünk az amerikai demokráciától.

Senki sem ismeri jobban Donald történetét, mint a saját családja. Sajnos azonban a családtagok többsége a lojalitás vagy a félelem miatt

a hallgatást választotta. Én szerencsés helyzetben vagyok, hiszen egyik sem érint. Túl azon, hogy az apám lányaként első kézből származó ismereteim vannak a történekről, klinikai pszichológusként is képes vagyok szemlélni a helyzetet. A *Túl sok és sosem elég* a világ egyik leghíresebb és legnagyobb befolyással bíró családjának története. És én vagyok az egyetlen Trump, aki hajlandó ezt a történetet elmondani.

Bízom benne, hogy ez a könyv hozzájárulhat ahhoz, hogy többé senki se beszéljen Donald „stratégiájáról” és „elveiről” úgy, mintha bármilyen koherens értékrend húzódna a szavai és a cselekedetei mögött. Erről ugyanis nincs szó. Donald egója valójában egy törekeny és kevésbé tartós gát közte és a valódi világ között, amellyel az apja pénzének és hatalmának köszönhetően sosem volt igazán dolga. Egész életében csak azt a mesét szötte tovább, amit a nagyapja költött arról, hogy milyen erős, okos és különleges fia van. Szembenézni az igazsággal, vagyis azzal, hogy mindebből egy szó sem igaz, nyilvánvalóan olyan megrázkódtatást jelentene számára, hogy sosem vállalkozna rá önként.

Donald a nagyapám irányítása és a testvérei cinkossága, hallgatása és tétlensége mellett elpusztította az apámat. Nem hagyhatom, hogy az országot is elpusztítsa.